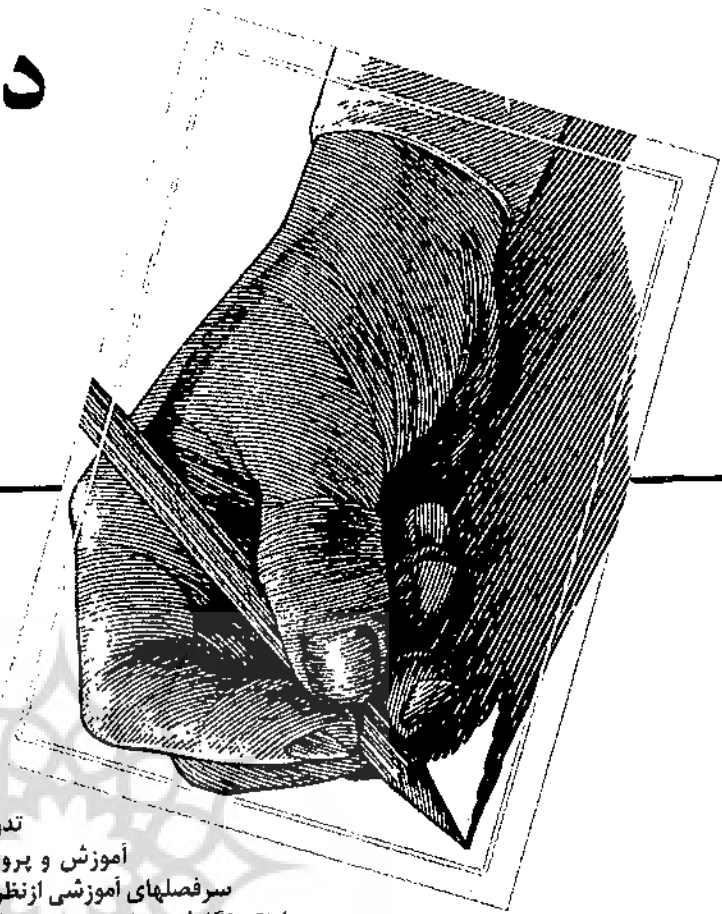

در انتظار «مارگز» نیستیم

● مهدی کاموس

خبر کوتاهی به طور پراکنده در برخی روزنامه‌ها درج شد: «هنرستان قصه‌نویسی افتتاح می‌شود» این هنرستان طبق توافق حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی و وزارت آموزش و پرورش طراحی شده است و قرار بوده از سال جاری آموزش رسمی خود را شروع کند. با این همه در گوشه و کنار حرفه‌ای نه چندان خوشایندی درباره هنرستان شنیده می‌شود: اینکه با تغییر وزیر آموزش و پرورش و معاون دوره متوسطه این وزارتخانه، به طور کلی طرح هنرستان در ابهام فرو رفته است، اینکه برنامه‌های درسی تدوین شده به دلیل عدم برنامه‌ریزی کافی و کارشناسانه مورد تایید وزارت آموزش و پرورش قرار نگرفته است، اینکه در طراحی دروس، نگارش شرح درسها و سرفصلهای آموزشی از نظرات کارشناسی استفاده نشده و به سلیقه و تشخیص فردی اکتفا شده است. اینکه نگارش برخی جزوه‌ها به افرادی سپرده شده که چندان صلاحیت و سابقه لازم را نداشته‌اند و... با این همه مدیر این هنرستان به طور کلی منکر همه این حرفها بود و به شکلی خاص از پاسخ به این سئوالات طفره رفت. همچنین قصد داشتیم از برنامه‌های پیک قصه‌نویسی بپرسیم که در حقیقت سرمنشاء تشکیل چنین هنرستانی بوده است و از انجمن قصه‌نویسان جوان که با وجود گذشت بیش از دو سال چندان فعال نبوده و نتوانسته بسیاری از وعده‌های خود را عملی کند. جواد جزینی مدیر هنرستان داستان‌نویسی و مسئول پیک قصه‌نویسی و انجمن قصه‌نویسان جوان است و در کنار اینها چندین مسئولیت کوچک و بزرگ دیگر نیز در گوشه و کنار دارد.

ضمن آرزو برای فعال شدن هنرستان قصه‌نویسی و رونق گرفتن فعالیتهای پیک قصه‌نویسی و انجمن قصه‌نویسان جوان پاسخ جزینی به برخی از پرسشهایمان را نقل می‌کنیم.

● امروزه در عرصه‌های مختلف فرهنگی و هنری قلم می‌زنند. حرکت بعدی ما در پیک، طرح جامع آموزش غیرحضوری بود که مقدمات این طرح از سال ۱۳۶۸ پاتلاش همکاران واحد ادبیات حوزه هنری فراهم شد و حاصل آن نیز راه‌اندازی مرکزی با عنوان «پیک قصه‌نویسی» شد.

اما راه‌اندازی هنرستان ادبیات داستانی و طرح دانشکده ادبیات داستانی، آرزوی دیرین مسئولان و دست‌اندرکاران واحد ادبیات حوزه هنری بود که تجربه‌بیش از ده سال آموزش قصه در پیک حس ضرورت تشکیل‌اش را دوچندان کرد. خلاصه امسال طرح این هنرستان که دو سال پیش تدوین و به کمیسیون آموزش و پرورش ارائه شده بود تصویب شد و ما امسال توانستیم با برگزاری آزمون کتبی و شفاهی از میان داوطلبان و ثبت‌نام‌شدگان ۳۱ نفر را ثبت‌نام کنیم.

● چقدر به آموزش در قصه معتقد هستید؟ آیا طی این سالها نمونه عملی موفق هم داشته‌اید؟
○ ببینید اینکه آیا می‌شود قصه‌نویسی را از طریق آموزش فراگرفت بحث بسیار روشن و شفافی است و قطعاً عملی است. چنانکه شواهد امر و گزارش مؤسسات مشابهی که در سراسر

● آقای جزینی به عنوان مسئول پیک قصه‌نویسی و مدیر هنرستان ادبیات داستانی خلاصه‌ای از شکل‌گیری پیک و ادامه آن تا تشکیل انجمن قصه‌نویسان جوان و راه‌اندازی هنرستان را بگویند؟

○ درباره انجمن که باید با دبیر انجمن صحبت کنیم اما سنگ بنای «دفتر پیک قصه‌نویسی» در تابستان سال ۶۴ در ادامه آموزش غیر حضوری در حوزه هنری باهدف کشف و آموزش نیروهای مستعد در سراسر کشور بویژه نقاط محروم، گذاشته شد. برای شروع به صورت آزمایشی با گزینش تعداد معدودی از داوطلبان در استان سیستان و بلوچستان و کهگیلویه و بویراحمد شروع کردیم اما به محض اینکه اطلاعیه‌های مربوط به این دو استان در جراید منتشر شد، سیل نامه از استانهای سراسر کشور به سوی ما سرازیر شد به طوری که مجبور شدیم با در نظر گرفتن امکانات موجود از میان داوطلبان تعدادی را انتخاب کنیم. در بخش حضوری نیز با طراحی برنامه بلندمدت معادل کاردانی اولین دوره آموزشی خود را در تهران آغاز کردیم که حاصل بریایی این کلاسها، حضور نویسندگان جوانی است که

گفتگو با جواد جزینی
درباره هنرستان داستان‌نویسی،
پیک قصه‌نویسی و انجمن
قصه‌نویسان جوان

جهان فعالیت می‌کنند و همچنین تجربیات خودمان، نشان داده‌اند که جواب مثبت است. اما همانطوری که در یک کلاس آموزش موسیقی، انتظار این نیست که همه شاگردان روزی آهنگساز بزرگی بشوند، در قصه‌نویسی هم وضع همین است. ما منتظر بالزاک، داستایوفسکی و یا مارکز نیستیم.

● پس آموزش در قصه‌نویسی چه نقشی دارد؟

○ در حقیقت تنها راه نویسنده شدن نوشتن است و نوشتن هم بستگی تام و تمام به استعداد و خلاقیت و تجربه فردی دارد، اما کشف و شناسایی این استعداد و کمک و سرعت بخشیدن به شکوفایی استعدادها و بهتر نوشتن، مسئله‌ای است که چاره‌اش آموزش است.

به طور کلی برای رسیدن به قله‌های این هنر، چندراه باید طی شود: اول، خواندن آثار بزرگ ادبی و درگیر شدن با تجربیات زندگی، دوم تمرین و نوشتن زیاد، سوم حضور در جلسات نقد و بررسی و حضور یافتن پیش افراد صاحب تجربه و چهارم که اعتقاد ماست فراهم آوردن این سه شکل در قالب یک تشکیلات آموزشی است که فی‌الواقع با درهم آمیزی علمی-کاربردی این چند شیوه و با تکیه بر یک نظام علمی و آموزشی حرکت می‌کند.

نکته دیگر اینکه آموزش قصه تنها به قصه نوشتن ختم نمی‌شود بلکه در شاخه‌های دیگر مربوط به قصه‌مانند نقادی و تخصصی در مباحث نظری داستان نیز متبلور می‌شود.

● در زمینه اداره و راه‌اندازی هنرستان «ادبیات داستانی» آیا کشورهای دیگر جهان هم تجربه کرده‌اند؟

○ تا آنجا که جستجو کرده‌ایم، مشابه تجربه ما در راه‌اندازی هنرستان «ادبیات داستانی» در کشورهای آسیایی وجود ندارد. تنها در برخی کشورها از جمله انگلستان، آمریکا، فرانسه، اطریش و کانادا، تجربه‌های آموزشی در باب داستان‌نویسی به شکل آکادمیک وجود دارد. که البته ما سرگرم ایجاد ارتباط و کسب تجربه‌های آنها هستیم و با چند مرکز آموزشی در خارج از کشور مکاتبه داریم.

مثلا در انگلستان «ایست انگلیا» که زیر نظر برادبری اداره می‌شود. دانشکده «جونز هاپکیز» و چندین مرکز آموزشی که سالها تجربه آموزش داستان‌نویسی دارند. البته

اغلب این مراکز به شیوه‌های آموزش حضوری مشغول هستند اما تا به حال مراکز رسمی آن هم در مقطع متوسطه به شکل غیر حضوری شناسایی نکرده‌ایم. جز در کشور کانادا و آمریکا که چند مرکز خصوصی آموزشی داستان‌نویسی به شکل غیرحضوری دارند که اغلب دوره‌های کوتاه‌مدت دارند و یک مرکز رسمی نیست.

● در حال حاضر نحوه و شیوه برگزاری کلاسهای هنرستان به چه صورت است؟ و چه مدرسانی در این هنرستان مشغول هستند؟

○ هنرستان همانند سایر مراکز آموزش از راه دور به صورت مکاتبه‌ای و غیر حضوری برگزار می‌شود به همین دلیل هنرجویان می‌توانند هم در این رشته و هم در رشته دیگری در مدارس ثبت‌نام و تحصیل کنند، اما کلاسهای رفع اشکال برای پاسخگویی به سوالات هنرجویان از کتابها و جزوه‌های آموزشی‌شان برگزار می‌شود. مدرسان این کلاسها عموماً افراد باتجربه و صاحب تالیف و سابقه تدریس و همچنین کسانی هستند که در کلاسهای تربیت مدرس پیک موفق به فارغ‌التحصیلی شده‌اند.

● آیا برای منابع درسی، کتاب‌های ویژه تدوین و تالیف کرده‌اید یا از همین منابع موجود در ادبیات کشور و یا جزوه‌های آموزشی پیک قصه‌نویسی استفاده کردید.

○ برای تمام درسها چه عمومی و چه تخصصی کتابهایی مناسب و ویژه تالیف و تدوین کرده‌ایم.

● آیا در تدوین و تالیف این کتابها از تکنولوژی آموزشی استفاده شده است؟

○ با توجه به نبودن این هنرستان و نبود کتابهایی در این زمینه با تهیه راهنمای تالیفی برای نویسندگان این کتابها و همچنین تشکیل شورایی برای بررسی و تصحیح این آثار تا جایی که امکان داشت سعی کردیم که استانداردهای لازم جهت آموزشی بودن و شیوه ارائه مطالب، عنوانها، سئوالها، خلاصه فصل‌ها و شیوه کلی آموزش غیر حضوری از راه دور و قابل فهم بودن مطالب را رعایت کنیم.

البته با تجربه عملی برگزاری کلاسها و استفاده از صاحب نظران، این کتابها در دوره‌های بعد بازنویسی و بازنگری خواهد شد.

● آیا امکان ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر از

دیپلم در این رشته وجود دارد؟

○ هم‌اکنون طرح تصویب مقطع کاردانی و بالاتر آن به آموزش و پرورش ارائه شده است که انشاءالله به‌زودی تأیید خواهد شد و مراتب و چگونگی پذیرش دانشجو در این رشته را اعلام خواهیم کرد.

● آیا هنرجویان حاضر و یا سابق پیک قصه‌نویسی و یاب‌ه طور کلی عموم می‌توانند در این هنرستان شرکت کنند و مدرک بگیرند؟

○ فعلاً که بجز هنرجویانی که پس از اتمام دوره راهنمایی جذب هنرستان شده‌اند، از هنرجویان پیک و دیگران که شرایط لازم را داشته‌اند نیز هنرجویان پذیرفته‌ایم، اما در خرداد ماه سال آینده با برگزاری «آزمون عمومی جامع» که منابع سؤالاتش همان جزوه‌های آموزشی و متون درسی دوره پیک قصه‌نویسی است اقدام به صدور «دیپلم مهارتی» می‌کنیم که این افراد در صورت گذراندن دروس عمومی می‌توانند «دیپلم رسمی» نیز دریافت کنند.

● در حال حاضر چند هنرجو چه در بخش حضوری و چه غیر حضوری دارید؟

○ در مجموع بیش از ۲۰۰۰ نفر. ۲۱۱ نفر هم که در اولین دوره هنرستان تحصیل می‌کنند و در تابستان سال آینده هم برای مهر ماه و سال جدید هنرستان ثبت‌نام می‌کنیم.

● چشم‌انداز پیک انجمن و هنرستان را چگونه می‌بینید؟

○ در جهان چهره‌های ناملماری چون «یان مگولون»، «کلایو سینگر»، «ریمون کارور»، «هرمان لی»... همه از همین مجموعه‌های آموزش داستان‌نویسی بیرون آمده‌اند. تا بیستم هنرجویان این هنرستان چه می‌کنند.

● و آخرین کلام

○ برای آخرین کلام می‌خواستم یادآور شوم که دست‌اندرکاران مسایل فرهنگی باید ضرورت انجام فعالیتهای فرهنگی را جدی بگیرند.

متأسفانه گمان می‌کنم، عنایت مطلوبی به این نوع فعالیتها وجود ندارد. ما اگر به جای راه‌اندازی هنرستان ادبیات داستانی یک آب‌بند خاکی زده بودیم، همه جادربارهاش حرف می‌زدند. رسانه‌ها انعکاس می‌دادند و باب و تاب درباره آن حرف می‌زدند. راه‌اندازی هنرستان ادبیات داستانی به نظرم در حدیک پروژه ملی است، بیانییم قدر فعالیتهای فرهنگی را بیشتر بدانیم.